

4°

Philos.

451^a

W

W

416 297 976 600 11

4 Philos. 451a

Philos 451^a-4°

Philos.

DArvorumlogicalium opuscu-
lum de suppositione scilicet.
Ampliatione. Restrictione. et Appellatione. Insuper de Expositi-
one. et Consequentijs.

Magister Gregorius Latice^s
phalus de Konitz.

Difficiles quidam nodos : vt Gordius olim :
Nectunt : quis alios fallere sepe solent.
Hij sapiant logices ni fundamenta diserte :
Que prestat cunctis artibus ecce viam.
De foret arboribus si Phebus : nulla vireret.
Si logicen tollas : ars quoq; nulla valet.
Hec tua sit nutritrix : fidumq; fouebit alumnus :
Et tibi discenti dulcia mella dabit.
Tunc subito magna gaudebis (crede) palestra :
Plante nam parue roboia magna creant.

M. A. M. K.

19

¶ Pro exordio paruoillogicali. Nota primo. q̄ licet Aristoteles non tradiderit tractatus paruoillogicaliꝝ in p̄p̄ia forma/ posuit tamen p̄ncipia ex quibus habent illi tractatus. ¶ Unde tractatus supponū trahitur ex primo perih̄er. vbi dicit. Rerū que dam sunt vniuersales. quedā p̄ticulares. vbi inuit duplicē supponem. sc̄z eōem et discretam. Deinde subdit res vniuersales. quedā vniuersaliter rem s̄sam enunciant et inuit suppositionē cōfusam. Alię vero sunt res que non vniuersaliter rem suaz enunciat. et inuit aliā suppositionē. ¶ Tractatus appellationū trahit ex tertia p̄p̄ietate substantię. vbi dicit. q̄ sc̄da substantia videt significare hoc aliquid sub appellationis figura. i. similitudine acceptiōis p̄ re ex istente. ¶ Sed q̄ ampliatio et restrictio opponūtur illi tractat⁹ trahunt ex primo elencōū ex tertio mō amphibologie. vbi arguit Quicūq; sanabat sanus est. laborans sanabat. ergo laborans sanus est. ¶ S; tractat⁹ distributionū trahit ex primo perih̄er. vbi dicit q̄ ois nihil nisi vniuersaliter significat. Similiter tractatus sintathegorematis trahit ex primo et sc̄do perih̄er. vbi dicit q̄ ois non significat vniuersale sed vniuersaliter.

¶ Nota secundo. q̄ terminus supponens est subiectū huius opusculi. Cuius ratio est q̄ illud est subiectū cui conuenit diffinitio subiecti. Sed termino supponenti conuenit diffinitio subiecti. Maior nota. sed minor patet inductive. Idē est subiectū cui demonstratur inesse p̄ncipalis passio. S; suppositio que est p̄ncipalis passio demonstrat inesse termino supponenti p̄ diffinitionē vt sic ois vox significans substantię supponit. Sed ois termin⁹ supponens est vox significans substantię. ergo omnis termin⁹ supponens supponit.

X cōmuniōib⁹ ad specialiora

via doctrine pficisci oportet. Et quia terminus cōmu-
nior est suppone. et in genere suppositio suis speciebus

Ideo ab his tanqz magis cōmibus initium sumendum est.

Termin⁹ est vox significās rem

vlem vel pticularē. ut hō significat rem vlem. Socra-
tes vero rem pticularē. Et isto mō dicunt termini nomē et verbū
in logica. Et ea que sunt elementa ppōnis ut subiectū et predicā-
tū. Et iterū elemēta ptes seu termini sillogismi. ut mediū et extre-
mitates ut substātia. aīal. hō. qñ ex eis formā sillogismus. ¶ Ter-
minorū alius supponit. ut nomen substantiū hō. Alius copulat
ut nomen adiectiū albus. ¶ Significatio autē est rei per vocem
scdm placitū representatio. Et est duplex. Alia p nomen substans
tiū. ut per hoc nome homo. Alia per nomen adiectiū. vel verbū
adiectiū ut p hoc nomen albus vel verbum currit.

Suppositio est acceptio termi-

ni substantivi p aliquo. Et est pprietas cōueniens termino in et
extra ppōem. Suppō em de necessitate non requirit verificatiōē
sed aliquid p terminū substantiū significari. Et sic supponere
nihil aliū est qz substātiue significare. Et copulare adiectie ficare

Copulatio est acceptio termini

adiectivi p aliquo inquantū termin⁹ adiectiv⁹ adia-
cet concretive rei substantie. ut hō albus. ibi albus copulat se suo
substantivo quod est homo. Ex his patet quod nomia substan-
tiua supponunt. sed adiectiva inquantū talia copulant. Tanta ta-
men substantive / vel quando substantivant supponere possunt

Opusculum

Exemplū pūmi. albū est quale. **Er̄m** sc̄di. albū currit. In verisq̄
a lbū supponit. Præterea cōplexū ex adiectiuo et substantiuo. positū
tam a pte subiecti q̄z p̄dicati supponit. Exemplū pūmi hō albus
currit. **Er̄plū** sc̄di. Socrates est hō albus. Itē adiectiuū quando
diffinit supponit. verisibile est hō aptus natus ad ridendū. vel al
bū est disgregatiuū visus. Similiter adiectiuū p̄fessōis supponit
positū a pte subiecti. vt iust⁹ facit opa iusta. Qualiter autē suppo
nant in regulis infra dicendis patebit.

Propositio diuidit̄ prima sui

diuisione in cōem et discretā. ¶ **Suppō** discreta Est
que fit p̄ terminū discretū siue singularē. vel p̄ terminū cōem sum
ptū cū pronōie demonstratiuo primitiue sp̄i. **Er̄m** pūmi. Socra
tes currit. **Er̄m** sc̄di. Ille hō currit. Vel sic. **Suppō** discreta est ac
ceptio termini discreti siue singularis p̄ aliquo. ¶ **Sub** termino
autē supponente discrete non descendit̄ q̄ non habet inferius se.
¶ **Et** de ea dant̄ aliquot regule. **Pr̄a.** Subiectū p̄positiōis sin
gularis semp̄ suppōit discrete. vt Socrates currit. ibi Socrates
supponit discrete. ¶ **Sc̄da.** Nōmē p̄pūū ex forma sue impōnis
supponit discrete. vt Joānes est hō. ibi ioānes supponit discrete
¶ **Tertia.** Termin⁹ discretus/discrete tenet̄ vbiq̄q̄ ponit̄ siue a p
te subiecti siue p̄dicati. etiā pōt̄ sint̄ athegoremata seu negationes.
sp̄ supponit discrete. **Er̄m** vbi a pte p̄dicati. Asinus nō est socra
tes. ibi socrates supponit discrete. Termin⁹ enī singularis de vno
solo p̄dicat̄. et non est capax distributionis. quia nō significat na
tūram cōicabilem pluribus.

Paruorum logicalium

Suppositio cōmūis est que fit

per terminum cōmunem substantiuum. vt homo. Et est duplex. Alia est Naturalis alia est Accidental.

Suppositio Naturalis est acce

ptio termini cōmunis substantiuū p omnibus illis a quib⁹ apta nata est sua natura picipari. vt hō per se. i. solitarie sumpt⁹ de sua natura suppoit pro oibus hoib⁹ qui sunt/fuerunt et erunt. Et cōuenit hec suppo termino cōmuni extra propōnem posito pro suo significato naturali. Et de ea habetur hec regula. Omnis terminus cōmunis substātiuus extra ppōnē positus/supponit naturatr. vt qñ solitarie exprimit hō tñc suppoit naturatr.

Suppositio Accidental

ceptio termini cōmunis pro oīb⁹ his pro quibus exprigit suū adiunctū. vt hō est. ibi homo supponit p presentibus Si militer dicendo homo est albus/vel homo currit. Et datur de ea talis regula. Terminus cōmunis supponens in ppōne supponit accidentali suppoē. i. accidentaliter. Et hoc manifestius fiet in suis speciebus. Et est duplex. alia est simplex. alia personalis.

Suppositio simplex est acceptio

termini cōis pro re vniuersali significata per ipsuz vt homo est species. ibi hō supponit simpliciter. Et habet hec suppositio multos gradus. Interdum terminus cōmunis supponit simpliciter pro natnra vlt per remotionē oim suppositouū. vt homo in hac ppōne homo est spēs. Interdum per inclinationē ad supposita. vt homo est animal rationale. ibi homo supponit sim-

Opusculum

placiter cū inclinatioe ad supposita. ¶ Sub termino autē suppone
te simpliciter non descendit formalr. q̄ stat p̄ natura vlt et non p̄
suppositis pio. Exēpla patuerūt. Et danē regule eā notificātes
¶ p̄ua. Om̄e subiectū cōmūe ante qd̄ non ponit̄ sint̄ a te gorem̄a
distributiū respectu sc̄de intentiōis logicalis posite. a pte p̄dicati
supponit̄ simpliciter. vt homo est sp̄s. aial est genus. In his pio
positionibus subiecta supponunt simpliciter. vt aial et homo.

¶ Secunda. In omni propositione essentiali affirmatiua vbi spe
ciale signū non supuenit vim suam exercendo p̄dicatum cōmune
suppōit̄ simpliciter. vt Omnis homo est aial. vel homo est aial.
In vtrisque p̄positionibus animal supponit̄ simpliciter.

¶ Tertia. Terminus cōmunis supponens sequens mediate sig
num vniuersale affirmatiū supponit̄ simpliciter. vt Cuiuslibet
hominis asinus est animal. ibi asinus supponit̄ simpliciter. Ex
quo sequitur ista generalis regula. Q̄ p̄dicatiū essentialē vniuer
salis affirmatiue deducto impedimento supponit̄ simpliciter. vt
in hac propositione Omnis homo est animal.

¶ Quarta. Subiectū propositionis exclusiue affirmatiue in qua
signum exclusiuum tenetur gratia alletatis/ supponit̄ simpliciter
vt Tantum homo est risibilis. ibi homo supponit̄ simpliciter. Ri
sibile autem non supponit̄ sed copulat. quia est adiectiuum.

¶ Quinta. P̄dicatum commune supponēs/ in p̄positione exclu
siua in qua signum exclusiuū tenetur gratia pluralitatis suppo
nit̄ simpliciter/ et terminus nūer̄ alis determinate. vt Tantū quinq̄
sunt vlt̄a. ibi vniuersalia supponit̄ simpliciter/ et quinq̄ determina
te. ¶ Sexta. Termin⁹ cōis a parte subiecti positus post signum

Paruorum logicalium

oēs collectie tentū supponit simplr. vt oēs apli dei sunt duodecim. ibi apli dei supponit simpliciter. Similiter est ibi Dia vltia sunt qnqz.

¶ Septima. Terminus cōmunis sequens in aliqua propositione signū exceptiuum/supponit simpliciter. vt Omne animal preter hominē est irrationale. ibi hominē supponit simpliciter. Probabiliter tamen quidā afferunt qd confuse distributine.

¶ Octaua. Terminus cōis rectus a verbo p̄heretico supponit simpliciter tam in actiua qz in passiuā. Exm̄ p̄mi Appeto vinū. exemplū sc̄di. Vinū appetit a me. in vtrisque vinū supponit simplr.

¶ Nona. Aduerbia numeralia multitudinē importantia et ista nomina duplex/triplex/quadruplex/ faciunt terminū supponens/ tem cōm se sequentē stare simpliciter. Exm̄ p̄mi. Bis bibi vinū. Exm̄ sc̄di. Triplex est materia. ibi materia supponit simpliciter.

¶ Decima. Terminus cōmunis supponens/ sequens copulatiuū de predicamento vbi et qñ/ supponit simpliciter. Exemplū p̄mi. Sic et Rome venditur vinū. Exm̄ sc̄di. Hodie et heri audiui missam in p̄ma vinum in secunda missam supponit simpliciter.

¶ Undecima. Diffinitū respectu sue diffinitionis supponit simpliciter. vt homo est animal rationale. ibi homo supponit simpliciter. Etiam adiectiuū inquantū habet diffinitionē supponit simpliciter. vt dicendo Risibile est homo aptus natus ad ridendum ibi risibile supponit simpliciter. Similiter hic. Album est disgregatiuum visus. album supponit simpliciter.

¶ Duodecima. Omne subiectū cōmune qd nō precedit sintategorema in p̄positione de p̄mo/ secūdo/ et quarto mō p̄sentatis/ supponit simpliciter. Exm̄ p̄mi. Homo est animal. Exm̄ sc̄di. Homo

Opusculum

est risibilis. Exemplum tertij. Animal rationale est risibile.

¶ **Tredecima.** Omne subiectum commune quod non precedit signum distributum in propositione de materia naturali / et directa predicatōe supponit simpliciter. ut homo est substantia. et homo est risibilis in his propositionibus subiecta supponunt simpliciter.

¶ **Decimaquarta.** Terminus communis reduplicatur / sequens signum reduplicativum reduplicative tenetur in propositione vel / supponit simpliciter. ut homo inquantum homo est risibilis. vel homo inquantum animal rationale est risibilis. in his propositionibus iste terminus homo ut sequitur signum reduplicativum / et animal rationale supponunt simpliciter. Sunt autem signa reduplicativa Inquantum ea ratione / scilicet quod huiusmodi.

¶ **Decimaquinta** regula et generalis extendens se ad omnes precedentes et terminos supponentes simpliciter est ista. Terminus communis pro re universaliter acceptus / supponit simpliciter. ut homo est species homo est dignissima creaturarum. in utrisque homo supponit simpliciter pro tota natura humana / et non pro suppositis nature.

¶ **Est** preterea alia regula logicalis non inutilis / et talis. Secundum intentiones grammaticales faciunt terminum commune sine signo in propositione a parte subiecti positum stare materialiter. ut homo est nomen. amo est substantivum in propria homo supponit materialiter pro se. in seculo li amo supponit materialiter non pro se sed pro sibi sicut in alia propositione. ut ibi amo deum.

An autem suppositio materialis logice vel grammaticae sit considerationis ad prius committat disputantibus. Est enim hoc verissimum quod suppositio materialis valet ad cognoscendum veritatem et falsitatem materialium propositionum. et ea ignorantes sepius in errore labunt. ideo expedit ut ipsa et eius modi cognoscant. Et sic eas

Paruonimologicalium

Describunt. faciētes tria determinabilia & duas determinatiōes. v. e.
Suppō materialis est termin⁹ stās p se put est ps ppōnis. Vel
p alio sibi sibi in voce vel in scripto. Vel p aliqua alia voce q̄ non
est inferior ad ip̄am. eodē mō vel aliter supponēte cui nō imponit
ad significandū. nec ip̄m pp̄ie naturaliter significat. Ex ista de-
scriptiōe eliciunt quatuor modi supponis materialis. ¶ Prim⁹
est qñ termin⁹ vocalis vel scriptus supponit p se. vt hō est nomē
ibi hō p se supponit materialiter. ¶ Secund⁹. qñ termin⁹ vocalis
vel script⁹ stat p sibi sibi in voce vel in scripto. vt amo est verbū. vel
hodie est adverbū. In his ppōnib⁹ Amo et hodie. nō p se sed sibi
sibi sibi supponit materialiter. vt ibi. amo deū. et hodie audiui missa
sas. ¶ Tertiu⁹ est. qñ termin⁹ vocalis vel script⁹ stat p aliqua alia
voce que nō est inferior ad ip̄m. vt de hoīe p̄dicat aīal. ibi iste ab-
latinus hoīe supponit p suo recto. qui non est inferior ad ly hoīe
Nō enī dicit hoīe est aīal: s; hō est aīal. Inde habet q̄ obliqu⁹ se-
pe supponit p suo recto materialiter. ¶ Quart⁹ est. qñ termin⁹
mētalis supponit p illo qd̄ sciat naturaliter cōiter. vt hō est concep-
tus in aīa mea. intellige de conceptu illius termini hō. et non resig-
nificata per ip̄m. et sic est sensus. iste termin⁹ hō est cōcept⁹ in aīa
mea. ¶ Est etiā sciendū. q̄ non solū simplex dicitio supponit ma-
terialiter. sed etiā tota oratio siue ppō. vt ois hō est aīal. est ppō
vera. ibi hec tota orō. Ois hō est aīal supponit materialiter. Non
obstāte eo q̄ qualibet eius ps in ea supponit significatiue. vt hō &
aīal. ¶ Interdū etiā termini supponit materialiter: q̄zuis nūq̄z
fuerint impositi ad significandū. vt Bu est vox. ba est vox. Et iste
dicitōes bu ba possunt dici certo mō noīa in logica. capiēdo nomē

Opusculum

largo modo et valde cōiter pro qualibet dictiōe que pōt esse subie
ctuz ppōns. non curando an sit vox significatiua ad placitū vel
non. Secus autē si nomen pprie caperet. qz tunc non sunt noia.

Suppositio personalis est acce

ptio termini cōis substantiui p suis inferioribus. ut hō
currit. ubi hō supponit psonaliter p suis inferiorib⁹. Et dicit pso
nalis ideo. qz termin⁹ sic se supponens supponit p psona. i. p suo
inferiori. Et p hoc excludit terminus singularis qui solus suppo
nit discrete et non psonaliter. quia non habet inferiora p quibus
supponere possit psonaliter. Et cognoscitur duab⁹ reghis. ¶ Pri
ma. Quādocunqz subiectū cōe in aliqua ppōne supponit. et pres
dicatur in eadem p pri⁹ cōuenit suppositis subiecti qz nature. tūc
illud subiectū supponit psonaliter. Et hoc cōtingit quādo pdica
ta sunt verba adiectiua. vel etiā nomina adiectiua significantia
accidētia cōia cōtingēter inexistētia. Exm̄ primi. hō currit. Exm̄
secundi. hō est albus. in utriqz homo supponit psonaliter. ¶ Se
cūda. Quādo cūqz potest apte descendi disiunctiue vel copulatiue
formaliter sub aliquo termino supponente. tunc talis terminus
supponit psonaliter. quia tūc supponit p persona. i. suppositis
ut infra patebit in speciebus suppōnis psonalis per exempla. Et
diuiditur in determinatam et confusam.

Suppositio determinata est ac

ceptio termini cōmunis p suis inferioribus disiunctiue
Vel est acceptio termini cōmunis in ppōitiōe indefinite sumpti.

Paruonimologicalium

vel cum signo particulari. **¶** Er̄m̄ p̄imi. homo currit. **¶** Exemplū secun-
dū. quidā hō currit. **¶** Et d̄i. determinata. q̄i termin⁹ sic supponens
suppōit p̄ vno determinato supposito disiunctiue. **¶** Et veritas vni⁹
ppōnis singularis verificat totam ppōnem in qua termin⁹ sup-
ponit determinate. **¶** Sicut ad veritatē istius hō currit. requiritur
q̄ aliqua certa singularis sit vera et sufficit. etiāsi posito q̄ quel-
bet alia esset falsa. frequēter t̄m̄ multe singulares s̄t̄ vere. **¶** Sub
termino autē stante determinate debet descendi disiunctiue. vt hō
currit. ibi hō supponit determinate ⁊ sic descendit. iste hō currit. vt
iste hō currit. et sic de singulis. igit̄ hō currit. **¶** Et dantur regule.
¶ Prima. Termin⁹ cōmunis substantiu⁹ in p̄positione a parte
subiecti positus quē non p̄cedit sint̄ categorēma confusiū suppo-
nit determinate. vt hō currit. ibi homo supponit determinate.
¶ Secūda subiectū mere ppōnis particularis vbi indefinite affirma-
tiue vel negatiue. vbi a pte predicati ponitur accidens cōmune rea-
le supponit determinate. vt homo est albus. vel quidā homo la-
borat. in his ppōnibus homo supponit determinate. **¶** Et dicitur
mere indefinite. p̄pter illam vt consimilē Tantū homo est animal.
vbi subiectum non supponit determinate sed simpliciter. **¶** Est etiā
indefinita exclusiua/ cuius subiectum supponit simpliciter. Dicit̄
etiā accidens cōmune p̄pter illaz hō est risibilis. vbi homo sup-
ponit simpliciter. Dicit̄ reale p̄pter illaz hō est sp̄ties. vbi homo
supponit simpliciter. **¶** Tertia. Terminus cōmunis qui ponitur
post duo signa distributiua eandem v̄m̄ habentia et exercentia
super eundē terminū in ppōne nō vniuersali supponit determinate
vt vt nōnull⁹ hō currit. ibi hō supponit determinate. et eq̄ pollet hute

Opusculum

Quidā hō currit. ubi hō etiā supponit determinate. ¶ Quarta: qñ a parte subiecti in ppōne mere indefinita vel particulari ponit completū ex adiectiuo et substātiu. tūc hoc totū supponit determinate. ut albus hō currit. ibi hoc totū albus hō supponit determinate. Idē pōt intelligi si ponit a pte p̄dicati. ut iōānes est albus hō. albus hō supponit determinate. Et debet hec regula intelligi de adiectiuis q̄ non sunt pura sintathegoremata. ut sunt signa vltia et particularia. ut ois. q̄libet. nullus. quidā. aliquis et similia. q̄ illa nō supponūt. etiā cū suis substātiuīs posita. ut ois hō est aial. ibi hō et aial supponūt. non autē ly ois. Materialiter tñ supponere possunt. Omnis hō est adiectiuū cū substātiu. ibi hoc totū omnis hō supponit materialiter. Pariformiter dicendo. Ois est sintathegorema. ly omnis supponit materialiter. ¶ Est preterea notandus circa p̄dicta. q̄ adiectiuū p̄fessionis se solo captū et a pte subiecti positū in ppōne mere in definita vel particulari supponit determinate. Exemplū. Iustus facit iusta opa. vel felix est quē faciūt aliena pericula cautū. Cuius ratio est. q̄ tale adiectiuū claudit in se certū substātiuū. ratio de cuius supponit. Est enī dicti exēpli sensus. Iustus hō. iusta iusta opa facit. ¶ Quinta Terminus nūeralis sequens signū exclusiuū gratia pluralitatis captū supponit determinate. ut Tantū quinqz sunt vltia. in hac ppōne quinqz supponit determinate. et vniuersalia simpliciter. Et sic descendit sub dictione quinqz. Tantū ista quinqz sunt vltia. et sic de singulis. igitur tantū quinqz sunt vltia. ¶ Sexta et pbabilis Est quando a pte subiecti ponitur disiunctus ex terminis singularibus: tunc hoc totū disiunctū supponit determinate. ut Socrates vel Plato currit

Paruonimlogicalium

In hac ppōne sortes vel plato supponit determinate. et est ppo-
sitiō indefinita. Et sic descendit hoc quod est sortes vel plato cur-
rit vel hoc qd̄ est sortes vel plato currit sic de alijs igitur sortes vel
plato currit Ob hoc dicunt quidam logici q̄ disiunctū ex termi-
nis singularibus facit terminū cōmunē. Non aut̄ copulatū ex ter-
minis singularibus. Dicendo em̄ sortes et plato currunt/ ibi tam
sortes q̄z plato suppoit discrete. est em̄ ppositio singularis. Et sub-
icitur quid vnum ratione copulationis.

Yppositio cōfusa distributia

Est acceptio termi cōmunis mediāte signo distributi-
no. ut Dis hō currit. ibi hō supponit confuse distributive. Et dicit̄
suppō confusa. q̄ in ea om̄ia inferiora sunt siml̄ fusa et cōfusa/ q̄
nō min⁹ p vno q̄z p alio inferiori oportet ppōez dīficari diuisim
et seorsum. ¶ Et sub tali termino supponēte cōfuse distributīe des-
bet descēdi coplate. ut dicēdo Dis hō currit/ hō supponit confuse
distributīe. Et sic descendit̄ Iste hō currit et iste homo currit et sic
de singlis igit̄ ois hō currit. ¶ Et dan̄ de ea huiusmodi regule.
¶ Prima. Omne subiectū ppositiōis vniuersalis tam affirmatī-
tīue q̄z negatīue supponit confuse distributīue. ut Omnis homo
currit. nullus homo currit. In vtrīsque ppositiōibus homo sup-
ponit confuse distributīue. ¶ Secūda. Signū vniuersale affirmatī-
tīuū facit terminū cōmunē immediate se sequentem/ siue in recto
siue in obliquo/ a pte subiecti et a pte predicati stare confuse distri-
butīue. Exemplū de recto. Omnis homo est animal. De obliquo
Cuiuslibet hominis aīuus est animal. ibi hominis supponit cō-
fuse distributīue et animal simpliciter. Exemplū vbi a pte p̄dicati

Opusculum

ut Omnis homo est omne animal. ibi animal supponit confuse distributive
Et quod est oppositio affirmatiua in qua predicat universale vltter
sumptū ideo est falsa. Et descendit sic sub hoc predicato animal. Omnis
homo est hoc animal et omnis homo est hoc animal et sic de alijs igitur
omnis homo est omne animal. ¶ Tertia. Ad distributionē recti sequi-
tur distributio obliqua et non e contra. Exm pūmi. Quilibet asinus hois
currit. ibi tamen asinus quod hois supponit confuse distributive. Exm sedi
Cuiuslibet hois asinus currit. ibi solū hois supponit confuse distributive
sed asinus supponit simpliciter ut supra patuit. ¶ Quarta quicquid negatio
negatē tenta negat. confuse distributive negat. Cuius ratio est. quod ne-
gatio est malignantis nature quicquid post se inuenit hoc totū destrui-
t. i. negat et eius oppositū inducit. ut Nullus homo est asinus. ibi tamen homo
quod asinus supponit confuse distributive. ¶ Scias circa hanc regulā quod
negatio noialis negat solū totū quod sequit in vna propositione. categori-
ca. Sed adverbialis nedū totū negat in eadem categorica verū etiā
in hypotetica. ut Non homo est animal et lapis est lignū. in hac propositione
hypotetica homo animal lapis et lignū supponunt confuse distributive
¶ Quinta. Omnis terminus communis sequens immediate negationē
infinite tentā supponit confuse distributive. ut Non homo currit
ibi homo supponit confuse distributive. et valet illam Ens quod non est homo
currit. Et sic descendit Ens quod non est hic homo currit et ens quod non
est hic homo currit et sic de alijs igitur et cetera. Et dictus infinitas remotū ter-
minū non distribuit ideo dicendo Non homo est animal. ibi ani-
mal supponit simpliciter.
¶ Sexta. Iste dictiones. sicut/magis/quod/ valde faciunt terminos
communes se sequentes stare distributive. Exemplum pūmi

Paruorumlogicalium

Homo est ita fortis sicut asinus. Exemplum secundū Homo est magis fortior asino. Exm̄ tertij Homo est fortior q̄z asin⁹. Exm̄ plū quarti Homo est valde fortis hoim̄ Et notz circa hāc regulā Qd̄ dicitio sicut distribuit mediāte positiuo vt patuit in exēplo adducto. non autē sine positiuo. et ideo in hac ppōne fortes videt sicut homo. li hō non supponit distributiue sed determinate.

¶ Septima. Comparatiuus et suplatiuus gradus casus cōdes sequētes se et a se rectos ratiōe cōparatiōis faciūt stare cōfuse distributiue. Exm̄ p̄mi hō est fortior asino. Exm̄ sc̄di Joannes est fortissimus hoim̄. in hīs ppōnibus asino et hoim̄ supponūt cōfuse distributiue Suplatiu⁹ etiam mediāte ppōne inter distribuit actiū Mediāte vero ppōne in ablatiū. Exm̄ p̄mi. Socrates est fortissim⁹ inter hoies. Exm̄ sc̄di Socrates est fortissim⁹ in hominibus.

¶ Octaua. Comparatiuus partitiue tentus facit ḡm̄ plurales que regit virtute p̄titionis stare cōfuse distributiue. Et p̄p̄o extra facit terminū cōmunē sc̄z actiū se sequentē stare cōfuse distributiue Exm̄ p̄mi. Socrates ē fortior hoim̄ Exm̄ sc̄di. Joānes stat extra collegiū. ibi collegiū stat confuse distributiue. ¶ Nota circa p̄dicta q̄ q̄n̄ debet descendi sub ḡo plurali recto a superlatiuo/ tūc debet in descendenti⁹ apponi ista particula de quorum numero est. Exm̄ plū. Joannes est fortissimus hoim̄ sic descenditur. Joannes est fortissimus istorum hominū de quorum numero est et Joannes est fortissimus istorum hoim̄ de quorum numero est et sic de singulis igitur Joannes est fortissimus hominū. ¶ Nona. Iste dictiones differt differens. diuersum distinguitur distinctus a um/ aliis alia aliud et consimiles dictiones distinctionē rerum

Opusculum

importantes/faciunt terminos cōmunes supponentes se sequētes et a se rectos mediāte pōne a vl' ab stare cōfufe distributiue. Et dictō **Hōidē dtrū** gōem a se rectū distribuit. Exm̄ pūm̄ de differt **Hō** differt ab asino. ibi asino supponit cōfufe distributiue. Si autē **bi** **Hō** differt aia rōnali ab asino/ ibi aia et rōnali supponit determiniate. De diuersuz. Anial est diuersuz a lapide. De distinguit. **Hō** distinguit ab equo. In his exēplis asino/ apide/ equo supponit cōfufe distributiue. Exm̄ de nonidē **Hō** est nonidē asino. ibi asino supponit cōfufe distributiue. ¶ Decia. Illa duo vba incipit desinit faciūt li instans inclusuz stare confuse distributiue/ et terminū expresse positū supponentē simpliciter. Exemplū pūm̄. Homo incipit esse anial. Exm̄ scōi Homo desinit esse anial. in vtrisq; ppositiōnib⁹ li instans inclusuz supponit cōfufe distributiue. Et est sensus pūm̄ pōnis Homo post omne instans incipit esse anial. Scōe homo post omne instans desinit esse anial. et sic instans virtualiter sequit signū vniuersale affirmatiuū inclusuz in his duobus verbis incipit et desinit. quare supponit cōfufe distributiue.

¶ Undecima. Signū vniuersale affirmatiuū neduz subiectū incomplexū immediate sequens distribuit/ verū etiam copulatus et disiunctum ex terminis cōmunibus. Exemplū pūm̄ Omnis homo et asinus sunt animal/ vbi tam homo q̄z asinus supponit cōfufe distributiue. Exemplum secundi Omne risibile vel rudibile est asinus. vbi tam risibile q̄z rudibile ad certum intellectum supponere possunt confuse distributiue.

¶ Duodecima. Signa exclusiua tenta gratia alicuius vt tantuz solū duntaxat cum eorū cōpositis tantūmodo solūmō faciūt pie

Paruumlogicium

dicatur commune supponens stare confuse distributive. ut **Tantum**
animal rationale est homo. ibi homo supponit confuse distributive.
et subiectum scilicet animal rationale simpliciter. Et sic descendit tantum
animal rationale est iste homo. et tantum animal rationale est iste ho-
mo. et sic de singulis igitur tantum animal rationale est homo.

¶ **Tredecima.** Cuiuslibet propositionis velis reduplicative subiectum et p-
dicatum supponit eodem modo sicut termini predicatis propositionis. Nam sicut
terminus istius propositionis Omnis homo est animal supponit. ita pariter in
hac reduplicativa. Omnis homo in quantum homo est animal. Terminus vero redupli-
catus in dicta propositione veli ut est iste terminus homo sequens signum redupli-
cative etiam supponit confuse distributive. Et hoc patet ex istis propo-
sitionis exponendis. Secus autem est quando propositio reduplicativa non est velis as-
firmativa. ¶ **Decimaquarta.** Illa verba careo/egreo/indigeo/nescio
ignoro. Et ille dictiones sine/absque et consules confundunt terminos
se sequentes et a se rectos confuse distributive. ut Careo nummis
egreo pecunia. indigeo pane. nescio lectionem. ignoro grammatice. sum
sine pecunia. sum absque vestitu. in quibus exemplis ablativi recti
supponunt confuse distributive.

¶ **Decimaquinta.** Predicatum commune supponens in propositione par-
ticulari et indefinita negativa supponit confuse distributive. ut
Quidam homo non est asinus. vel homo non est asinus. in utrisque
prepositionibus asinus supponit confuse distributive. Et scias
circa istam regulam quod quando terminus supponit confuse distributive
quem a parte subiecti precedit terminus supponens tunc in descendendis
debet apponi dicitio idem. Et in. Homo non est asinus. sub asino
sic descenditur. homo non est iste asinus. et idem homo non est iste

Opusculum

asinus / et sic de singulis / igitur homo non est asinus.

¶ Decimasexta et generalis est ista. Quicquid mobilitat immobilitatū immobilitatū mobilitatū. vel quicquid facit terminū non prius distributū tenere distributivē / facit prius distributū teneri nō distributivē. Exm̄ dicēdo homo currit. ibi homo supponit determinate / addat signū nullus et dicat nullus homo currit / hoc signū nullus mobilitat nunc istū terminū / et stat in ista scda ppōne confuse distributivē. addat iterū negativū et dicatur nonnullus homo currit. ista negatio non mobilitat immobilitatū scz illū terminū hō / sic q̄ ampli⁹ non stat confuse distributivē sed determinate.

Estat post predicta subiungere

aliquid de distributiōe in gñali. ¶ Est autē distributio multiplicatio termini cōmūis p̄ signū v̄le facta. vt Ois hō est animal ibi iste termin⁹ hō distribuit p̄ quolibet suo inferiori p̄ hoc signū ois et iste mō ibi est multiplicatio isti⁹ termini cōmūis hō p̄ omib⁹ suis singlarib⁹ et suppositis. ¶ Et sunt signa distributiva multiplica. Alia sunt distributiva substantiē. vt omis / quilibet / null⁹. Alia accidentiū. vt quilibet / quantūlibet. Et aliq̄ sunt que distribuūt p̄ partibus integralib⁹. vt tot⁹. Exm̄ Tot⁹ sortes est minor sorte. i. quilibet et pars integralis sortis est minor sorte. Alia distribuūt p̄ partibus subiectivis vt ois / quilibet. Aliq̄ sunt signa distributiva duorū. vt vterq̄ / neuter. vt dicendo Vterq̄ currit. Neuter istorū currit. Est p̄terea aliqua distributio aptitudinis. vt hic Omnis homo timet in mari. Alia est actualis qm̄ subiectū actualiter p̄ oib⁹ suppositis distribuitur. vt Omnis hō est animal. Item distributionū alia est propria / alia accommodata. Propria est qm̄ termin⁹ cōmūis p̄ oibus suppositis

Paruonumlogicalium

distribuitur. ut homo in hac ppōe Dis hō est aīal. Accomoda est qñ terminus non adequate distribuit p oibus suppositis sed vnum excipit/ vt patet exemplis. Deus creauit omnia. Celum tegit omnia. In prima excipitur deus. In scda celū. Itē aliqua est distributio p singulis generū .i. pro singulis indiuiduis sub genere et specie cōtēntis. vt hic Omne aīal est substantia. Alia est p generibus singulorū .i. p speciebus sub genere contentis. Et isto mō probabiliter concedit ista. Omne animal fuit in archa Noe.

Suppositōnū cōfusarū alia est

mobilis alia immobilis. ¶ Suppositio distributius mobilis est acceptio termini cōmūnis p oibus suis suppositis vel indiuiduis copulatiue. Et dicitur mobilis. qz sub termino sic supponente potest fieri descensus vniformis ad omnia eius singularia vt hic Dis homo est aīal. sub hoīe sic descenditur. Iste homo est aīal/ et iste hō est aīal et sic de alijs/ igitur oīs homo est animal. Et dicitur descensus vniformis vbi omnes descendētes sunt eius de z qualitatis affirmatiue vel negatiue. Descensus autē dicitur diffōrmis vbi omnes descendētes non sunt eiusdem qualitatis. vt patebit infra qñ descendit sub subiecto ppositionis vniuersalis exceptiue.

Regle omisse de suppōe cōfusa distri

¶ Prima. In omni ppositiōe vti affirmatiua nō exceptiua subiectum cōmune suppōit cōfuse distributiue mobilr. vt omnis homo est aīal. ¶ Secda. In omni ppōe vti negatiua tā subiectū qz p̄dica tū supponēs supponit cōfuse distributiue mobilr. vt null⁹ homo est asinus. ibi tam hō qz asin⁹ suppōit cōfuse distributiue mobilr. ¶ Tertia. Omne sint a te gōre ma in e' u dēs orationē compositam

Opusculum

ex sintategoremate et termino cōmūi confundit terminū cōm̄ eiusdem orōnis inclusuz cōfūse distributive mobiliter / et termin^o communis exp̄sse sequēs supponēs stat simpliciter. ut Semp hō fuit. Ab eterno homo fuit. in vtrisque ppōibus hō supponit simpliciter sed li tpe inclusuz supponit cōfūse distributive mobiliter. Ista enī ppō Semp homo fuit valet istā omni tpe homo fuit. vbi tempē suppōit cōfūse distributive. Similiter ista. Ab eterno hō fuit. i. ab omni tpe hō fuit. ¶ Quarta. Omnis termin^o omnis supponēs sequēs dictionē in se includentē negationē supponit cōfūse distributive mobiliter. Sūt autē huiusmōdi dictiones compatiū^o suplatiū^o differt / aliud et consimiles. Et ob hoc dicunt quidam probabiliter q̄ omnis distributio fit originaliter ratione negationis.

¶ Quinta. Quaecunq; dictio facit terminum se sequentē stare confuse distributive illa est sintategorema v̄l includēs sintategorema affirmatiuum vel negatiuum. Exempluz p̄imi. Omnis homo est animal. Exm̄ secūdi. Semp homo fuit. li semper claudit in se hoc signū omni. Exm̄ tertij. Homo differt ab asino. li differt includit negationem. ut patet in exponentibus predicte propositionis.

¶ Sexta Omnis termin^o cōmūis supponens confuse distributive mobiliter in ppōe vbi a pte p̄dicati ponit p̄dicatū accidentale reale pōt habere suppositionē determinatā p̄ appōez vel remotionē signū. ut dicendo omnis hō est albus. apponendo negationē hō supponit determinate dicendo non omnis hō est albus. Remouēdo signū ois etiam suppōit determinate. dicendo hō est alb^o

¶ Septima. Negatio negans siue fuerit neganter siue infinite^r tenta / negat solum post se et non ante se. ut homo non est

Paruorum logicalium

asinus. hoc verū in latino ydeomate. Secus forte in greco et vulgari nostro. vbi negatio etiam negat ante se et interdū magis apertēq; Post se. Ex hoc patet q; negatiōes sūm diuersa ydeomata habent diuersum modum negandi ante vel post se.

¶ Octava. Signum omnis distributiue tentū tam in singulari q̄z in plurali facit terminū cōmunē se sequentem stare distributiue. In singulari. vt Omnis homo est animal. In plurali. vt omnes homines natura scire desiderāt. in vtriusq; ppositiōib; subiecta supponunt confuse distributiue. Aliam autē vim habet signū omnes collectiue tentū. vt Omnes partes orōis sunt octo. ibi partes orōis nis supponit simpliciter vt supra patuit.

¶ Nonā. Determinatio et suum determinabile habent eandē speciem suppositiōis. vt rectus et obliquus/ adiectiū cum suo substantiuo immediate positū. Et in p̄mi. Ois asinus currit. ibi tam asinus q̄z hois supponit cōfuse distributiue. Et in sc̄di. Ois hō albus currit. ibi hō albus supponit cōfuse distributiue. Et sic descenditur. Iste homo albus currit. et iste hō albus currit et sic de singulis igitur ois hō albus currit. Ex his inferē q; determinatio et suū determinabile sepe p vno reputant in materia supponis vt patuit in multis reglis p̄habitis. Et ob id etiā sū et vnico cōtextu descendit debet sub determinatiōe et determinabili/ et non seorsum sub determinatione. alias sequeretur incōueniens vt patet recte practicanti.

Propositio confusa immobilis

vt plerūq; placet. Est q̄n terminus cōmunis supponit pro suis suppositis non t̄n potest fieri descensus ad illa supposita. Et hoc modo supponit predicatū cōmunē ppositiōis vni-

Opusculum

versalis affirmatiue. Et hii dicunt q non est inconueniens in eadem
ppone vnū et eundē terim supponere simpliciter et confuse imo-
biliter sūm diuersa. Sūt et alij dicētes q in ppōe exceptiua tā sub-
iectū principale qz ps extra capta cōis supponit cōfufe distributi-
ue immobiliter q: nō pōt descēdi sub eis. Et sic immobiliter suppone-
re ē suppdere nō descensiuē. vt Omne aial pter hoēm ē irrōnale. ibi
s. n eos aial et hō supponūt cōfufe distributiue immobiliter/ et nō de-
scendit Item dicūt quidā q qñ signū vke ois tentū collectiue addit
termino cōmuni supponēt/ tūc talis supponit cōfufe immobiliter
vt Omnes apli dei sunt duodecim. ibi apostoli dei supponit sūm
eos confuse immobiliter. Non em̄ sequitur Omnes apostoli dei
sunt duodecim/ ergo Petrus est duodecim. Sed designat q Pe-
trus et Johannes cum ceteris simul sumptis sunt duodecim. Et
si: varietas scribentū facit naturam suppositionis terminorū in
ppōnibus exceptiuis difficilem. Regule autē superius posite dicūt
q aial in hac ppōne Omnis homo est aial supponit simplici-
ter. Similiter apostoli dei in hac ppositione. Omnes apostoli dei
sunt duodecim supponit simpliciter. Et hoc tanqz cōmune est te-
nendū. Alij vero vt moderni quidam logici asserunt q Suppo-
sitis confusa distributiua immobilis est acceptio termini cōmuni-
s stantis pro pluribus suppositis/ non tamen omnibus copu-
lative. Sub quo contingit descendere difformiter/ hoc est per pro-
positiones singulares diuersarum qualitatum. Et sic secundum
eos dicitur immobilis non ideo q sub tali termino sic supponēte
nullo modo possit descēdi / sed non contingit descendere nulla
variatione facta per ppositionem singularem loco termini cō-

Paruonimologicalium

munis et signi. Nam non sequitur Omnis homo preter sortem
currit ergo ille homo preter sortem currit et ille homo preter sortem
currit &c. quia descendentes sunt in proprie. et sic non potest descen
di uniformiter. Difformiter autem bene ut per propositiones singulares
non eiusdem qualitatis. i. ad unam negatiue et ad omnes alias affir
mative. vel ad unam affirmatiue et ad omnes alias negatiue. ve
postea clarebit per exempla. Est ergo suppositio confusa immo
bilis sic dicta quasi non mobilis/ sed vno modo. quia non vno mo
do descenditur sed diuersimode. i. difformiter.

Et datur de ea unica regula et talis

¶ Omne subiectum commune propositionis vniuersalis exceptiue affir
mative supponit confuse distributiue immobiliter/ predicatum co
mune simpliciter. ut Omnis homo preter sortem est animal. vbi ho
mo supponit confuse distributiue immobiliter. Et sub eo sic descen
ditur difformiter Sortes non est animal et iste homo alius a sorte
est animal et iste homo alius a sorte est animal/ et sic de singulis/ igitur
omnis homo preter sortem est animal.

Nota circa predicta quod quando pro
positio exceptiua est vniuersalis affirmatiua tunc prima descenden
tium debet esse negatiua / et omnes alie affirmatiue. ut in exemplo
prior dicto. Si autem est negatiua/ tunc prima descendentium et affir
matiua et omnes alie negatiue. ut Nullus homo preter sortem cur
rit. igitur sortes currit/ et iste homo alius a sorte non currit/ et iste
homo alius a sorte non currit/ et sic de singulis/ igitur nullus ho
mo preter sortem currit.

Opusculum

Sequuntur regule de signis in p^one

• se mutuo impediētib^{us}.

¶ Prima. Interdū duo signa mutuo se impediūt in p^opositione aliqua/et vnum tollit virtutē alterius et neuter terminū distribu-
tur. vt Nonnullus homo est animal. vbi nec homo nec animal suppo-
nit confuse distributive. homo em̄ supponit determinate. animal sim-
pliciter. ¶ Secunda. Quando duo signa mutuo se impediunt in p^o-
positione particulari indefinita vel singulari/ tunc terminus super
quo se impediunt supponit determinate. vt Quidam homo non
differt ab asino. ibi asino supponit determinate.

¶ Tertia. Quā duo signa mutuo se impediunt in p^one vlt. i. res-
pectu termini prius distributi/ tunc p^odicatū cōmune supponens
sup quo duo signa se impediunt supponit simpliciter. vt nullus homo
non est animal. ibi animal supponit simpliciter. valet em̄ illam per
equipollentiam ois homo est animal. vbi animal etiam supponit sim-
pliciter. ¶ Quarta. Quācumq^{ue} cōcurrūt duo signa in eadē p^one
categorica cadentia sup eundem terminū quoruū vnū habet virtu-
tem distribuendi aliud p^omittit terminū sequentē stare simpliciter
tunc distributio vincit. i. signū distributiuū vincit aliud signū qd
permittit terminū sequentem stare simpliciter. Et nō bis bibi vinū
ibi vinū supponit simpliciter per prius dicta. Si autē dicitur. Nō
bis bibi vinū. ibi vinū supponit confuse distributive ratione istius
negationis non. Et debet descendi sub illo termino vinum in di-
cta p^one. Nō bis bibi vinū hoc mō. Aliq^{ue} vice non bibi hoc vinū
et eadē vice nō bibi hoc idē vinū et sic de singlis. igit^{ur} nō bis bibi vinū

Paruum logicarum

¶ Nota q̄ signa que mutuo se impediunt in multiplici habentur differentia. Interdum ambo sunt negatia. vt Nonnullus homo est animal. Interdum affirmatiua. vt Socrates differt a quolibet homine. Interdum affirmatiuum precedens et negatiuum sequens. vt Tantum homo non est animal. Interdum negatiuum precedens et affirmatiuum sequens. vt Nullus homo est omnis animal.

¶ Et tantum de sup̄p̄s terminorū absolutorum.

Tractatus de suppositione terminorū

absolutorū restat nunc loqui de sup̄p̄one terminorū

respectiuorū seu relatiuorū. Et notificatur p̄ regulas sequentes.

¶ Prima. Relatiua substantie ydemnitatis non reciproca eodem modo supponunt sicut sua antecedentia. vt ois homo currit et ille motus. ibi si ille sup̄p̄ōit cōfuse distributie sicut suū antecedens homo.

¶ Secunda regula. Relatiuum referēs rem singularem vel terminū discretū sup̄p̄ōit discrete. Referēs vero re cōmune non vltiter sumptā supponit sicut suū antecedēs. Exm̄ primi. Iohānes videt se. ibi se supponit discrete. Exm̄ sc̄di. Hō videt se. ibi se sup̄p̄ōit determinate. Et descendit sub isto relatiuo se discretiue sic Iohānes videt iohānem. vel Petrus videt petrū et sic de singulis. igit̄ hō videt se. Et d̄ in regula rem cōm̄ non vltiter sumptā. q̄ si referret res vltiter sumptā vt dicendo Omnis homo videt se. ibi se s̄m aliquos nō refert antecedens in eadē vltitate/ q̄ tunc valeret illam Omnis homo videt omnē hominē. Sed certe ille non est sensus vt videt sed alius. vt iste homo videt istū hominē/ et iste homo videt istū hominē et Petrus videt petrum et sic de singulis/ igitur omnis homo videt se. Et iste descensus nominatur sigillatus/ ideo quia sub aliquo rela-

Opusculum

tingo non potest descendi quin etiam descendat sub eius antecedente/ ut patet in allegato exemplo et alijs superioribus. Ex his inferitur quod non solum relatiuum ydemptitatis substantie non reciproca verum etiam reciprocum habet eandem supponem cum antecedente/ etiam si refert rem eodem vltiter sumptam secundum probabilem opinionem.

¶ Tertia. Relatiuum accidentis ydemptitatis nunquam supponit pro eodem in numero sed solum pro simili vel equali in specie. ut Sortes est albus et talis est plato.

¶ Quarta. Relatiuum substantie diuersitatis supponit pro alio quam antecedens. ut Sortes currit et alius disputat.

¶ Quinta. Relatiuum ydemptitatis substantie interdum supponit non pro eadem re in numero cum suo antecedente sed solum in specie ut patet in his propositionibus. Mater saluauit quem dannaui. qui valet illam Mulier scilicet Maria saluauit quem scilicet Eua dannaui. Homo peccauit qui saluauit. id est homo Adas peccauit qui scilicet homo Christus saluauit. Lignum fuit causa mortis quod fuit causa vite. id est lignum in paradiso de quo Adam comedit fuit causa mortis quod scilicet lignum Crucis fuit causa vite. id est redemptionis.

¶ Circa predictas reglas duo sunt notanda. Primum quod proposita re latina relatiue capta habent supponem suorum antecedentium et ab illis trahunt vim supponendi. Sed si capiunt demonstratiue tunc habere possunt supponem discretam. ut dicendo. Ille homo currit/ vel etiam Ille currit. in utrisque ille supponit discrete. quod subiectum propositionis singularis supponit discrete. Secundum quod Relatiuum ydemptitatis siue substantie siue accidentis semper refert suum antecedens in recto. ut Sortes est albus qui mouetur. et Sortes est albus et talis est plato. Sed relatiuum diuersitatis substantie siue accidentis refert suum antecedens in

Paruonimologicalium

obliquo. ut Socrates currit et alius disputat. sensus est / et alius a
sorte disputat.

¶ Et tantū de tractatu suppositionum.

Equitur de Ampliatione. que

sicut restrictio habet maxime fieri circa suppositionē
personale. Ampliatio enim augmentat suppositionem personalem
Restrictio autem diminuit. ut infra patebit in regula.

Ampliatō est Extensio termini

communis a minori suppositione ad maiorem. Vel est
suppositio termini p suo significato vel suis significatis respectu
diversorū temporū indifferenter. ut cū dicitur Homo potest esse ante
christus. ibi iste terminus homo non supponit solū p his qui sunt
sed etiam qui erunt. unde ampliatur etiam ad futuros. Et debet
ampliatio regulariter exprimi disiunctim de Homo est mortuus
in hac ppositione ampliatio exprimitur / quod est vel fuit homo
est mortuus. Et sic adiectiva masculini generis siue participialia
siue nominalia in expressione ampliacionis in neutrum gen^o mix
tari debent. ¶ Et dantur regule de ampliacione tales. ¶ Prima.
Omnis terminus supponens respectu verbi vel participij pte
riti temporis ampliatur pro his qui sunt vel fuerunt. ut homo fu
it albus. ibi homo ampliatur pro homine qui est vel fuit. Et per
illam regulā concedunt plures ppositiones ratione ampliacionis
que prima facie apparent falsę. ut Puer fuit sener Virgo fuit me
retrix. Divum fuit mortuum. In prima adducta ppositiōe sic ex
primitur ampliatio / quod est vel fuit puer ante sexaginta annos
fuit sener heri vel puber. In secunda sic / quod est vel fuit virgo

Opusculum

ante viginti annos fuit meretrici ante annū. In tertia sic. quod est vel fuit vinum ante annum / fuit mortuum heri.

¶ **Secunda regula.** Omnis terminus supponens respectu ubi vel participii futuri temporis ampliatur per his que sunt vel erunt. ut pluvia generabitur. Homo nascetur antichristus. Et per istam regulam conceduntur multe propositiones ratione ampliatiois / que ignorantiam eam apparent false. ut Senex erit puer. Meretrici erit virgo Mortuus cantabit. Mortui hastiludent in foro. Et in prima sic exprimitur ampliatio / quod est vel erit senex sed post quinquaginta annos erit puer cras quam nascetur. In quarta Mortui hastiludent in foro sic Qui sunt vel erunt mortui post annum / hastiludent cras in foro. Pariformiter fiet in similibus propositionibus adductis.

¶ **Tertia.** Omnis terminus supponens respectu nominis verbalis in bilis in bile terminus siuus tot vel in trix terminati / ampliatur pro eo quod est vel potest esse. ut Homo amabilis deo. que ratione ampliatiois tantum valet quod est vel potest esse homo hoc est amabile deo. Eodem modo formanda sunt exempla de alijs terminationibus. ut terminus tot vel trix.

¶ **Quarta.** Omnis terminus supponens respectu istorum verborum potest contingit et cosimilium dictionum ampliatur ad quatuor differentias temporum. ut ad presens preteritum et futurum possibile esse. ut Album potest esse nigrum. ubi sic exprimitur ampliatio quod est si fuerit vel possibile est esse album potest esse nigrum.

¶ **Quinta.** Omnis terminus supponens a parte ante in passivis et a parte post in activis respectu verborum potentium extendere actum suum tam in ens quam in non ens / ampliatur pro eo quod est fuit erit

Paruonumlogicalium

pōt esse vel intelligi esse iuxta exigentiam verbi. vt Rosa intelligit. ubi sic expūit ampliatio Qd est fuit erit pōt esse vel intelligi rosa intelligit. Siltter in ista ppōe Intelligo rosam/ sic expūit ampliatio Intelligo id qd est/ fuit/ erit. pōt esse vel intelligi rosa. igit̄ intelligo rosam. ¶ Sexta. Ille dicitōes pūus et posteri⁹ ampliant dicitōes ante se et post se. Pūus ampliat terminū precedentē p illo qd est vel fuit. et post se pro illo quod est vel erit. vt hō est pūior animal ubi sic expūit ampliatio. Quod est vel fuit homo/ est pūus eo qd est vel erit animal. Sed posteri⁹ ampliat terminū a parte subiecti positū pro illo quod est vel erit/ et sequentē pro illo qd est vel fuit. vt Animal est posterius homine. ubi sic expūitur ampliatio/ qd est vel erit animal est posterius eo quod est vel fuit homo.

¶ Et tantum de ampliacionibus.

Restrictio est coartatio termini

comūnis a maiori suppōe ad minorē. vel sic. Est suppositio termini qui stat pro pauciorib⁹ qz pūus stetit cū termino limitante seu restringēte. Exm̄ dicendo homo currit. ibi homo ponitur restringēte/ et ita tenet̄ tam pro masculis qz feminis tam pro albis qz pro nigris. Si autē dicit̄ quilibet homo currit. ibi hō restringitur ad masculos tantū. Item si dicit̄ hō albus currit. ibi homo restringitur et supponit pro albis tantum.

¶ Et dantur regule tales de restrictionibus. ¶ Prima. Omne minus commune restringit maius comūne ad ea que erigit sua significatō. vt cum dicitur Animal homo currit. ibi animal restringit̄ per istum terminū homo ad standū pro hominibus tantum. Et ita inferius restringit suū superius vt patuit per exemplū addu-

Opusculum

atum. Ex quo patet q̄ dictio que restringit quodammodo limitat et determinat magis confusum seu commune.

¶ Sec̄da. Si signū vniuersale adueniat termino restricto tunc distribuit ipsum solum pro his ad que restrictio facta est/ut cum dicitur. Omnis homo albus currit. ibi homo solum distribuitur p̄ hominibus albis/et ad albos tantum limitatur.

¶ Tertia. Omnis implicatio immediate coniuncta termino communi restringit ipsum sicut ipsum adiectiuū. ut Homo qui est albus currit. ibi iste terminus homo restringitur ad albos tantum. Ac si diceretur homo albus currit.

¶ Quarta. Talia sunt subiecta qualia p̄mittunt ab eorum predicatis. ad h̄mōi intellectū. Si ponitur aliquod equiuocum a casu a parte subiecti in aliqua propositione tunc speciale predicatū p̄t̄ facere ipsū stare pro v̄no significato vniuoco/ ut dicendo Canis est latrabilis ibi canis restringitur ad vnum significatum tantum; et stat pro animali latrabili. Similiter ibi Canis fulget/canis natat.

¶ Quinta. Predicatū respectu termini equiuoci a casu restringit subiectū ad standum pro illo significato pro quo p̄t̄ sibi cōpetere. Ex illa regula habet q̄ hee locutiones sunt p̄p̄ōes Canis latrat/canis fulget in celo/canis natat in equore. Sed non iste oratiōes. Canis est substantia/canis est ens. Cuius ratio est. quia in primis locutionibus fit restrictio ad vnum tantū significatum. In alijs nulla fit restrictio/ergo manent in eis termini equiuoci.

¶ Sexta. Analogum per se positū stat pro suo significato famoso. ut Equus est in stabulo. Ibi equus stat pro vero equo et nō depicto vel mortuo.

Paruum logicalium

¶ Septima. Subiectū analogū p̄ dictionē sibi cōpetentē restringitur ad significatū minus famosum. ut Homo est pictus. ibi hō restringit̄ ad hominē depictū / et non stat pro vero et viuente hoīe

¶ Octaua. Intentio sc̄da tam logicalis q̄z gr̄amaticalis restringit. i. limitat subiectū ad standū materialiter vel simpliciter. Exm̄ p̄mi. hō est nomē. ibi hō limitat̄ ad sup̄pōz materialē. et nō stat ibi pro formali suo sc̄ato. Exm̄ sc̄di. hō est spēs. ibi hec sc̄da intentio spēs restringit ad simplicē sup̄positionē / sic q̄ hō non stat ibi p̄ suis sup̄positis et p̄son. aliter sed stat et sup̄pōit pro natura simplici

¶ Nona. Adiectiū noīale restringit suū substantiū. et aduerbiāle suū verbum cui additur. Exm̄ p̄mi. Homo est albus ibi homo stat pro albis tantū. Item Quilibet hō currit. ibi hō stat pro masculis. est em̄ sensus quilibet homo currit. i. quilibet hō masculus currit. Ex his patet q̄ signa masculini generis addita substantiis cōmūnis vel omnis generis / restringunt talia ad suū genus. ut Quilibet homo est vir. ibi homo restringit̄ ad masculinū genus per hoc signū quilibet. Exm̄ sc̄di. Homo currit bene. ibi currit restringitur ad actum currendi qui bene fit.

¶ Et tantum de Restrictionibus.

Appellatio est Acceptio termini

ni substantiui pro re existente. Et sic tam termin⁹ cōis q̄z singularis potest appellare. Termin⁹ singularis appellat vnū tantum. ut Hic homo appellat hunc hominē ut petrum vel paulum. Sed termin⁹ cōmūnis aptus natus est appellare plura.

¶ Item appellationum alia est termini cōmūnis. ut homo. Alia est termini singularis. ut Socrates. Et terminus singularis

Opusculum

idem sciat supponit et appellat. q̄ individuum vñs n̄sro et rem
existentē. Alia est terminus cōmunis p̄ re vniuersali. vt cum dicitur
Hō est sp̄s. ibi homo appellat naturā humanā simplicē et in cō-
muni. Alia est appellatio termini cōis pro suis inferiorib⁹. vt q̄n̄
termin⁹ cōmunis p̄sonalē habet suppositionē. vt cum dicit homo
currit. ibi hō nō idē sciat supponit et appellat. Hō em̄ sciat hoīem in
cōmuni supponit p̄ p̄ticularib⁹ hominib⁹ tā existentibus q̄z nō ex-
istentib⁹. sed apellat homines existentes tantum.

¶ Et dantur he regule. ¶ Prima. Nullū adiectiuū in concreto
per respectū ad suū substantiuū appellat. vt homo est albus. q̄
appellatio est acceptio termini pro re existente / sed adiectiua non
sciant rem existentē s̄ inexistētē. q̄ sciant p̄ modū adiacētis alteri.

¶ Secunda. Solum nomina substantiua appellant que signi-
ficant res existentes. vt homo currit. ibi homo appellat supposi-
ta hoīs existere. Et ideo terminus habens suppositionē simplices
non appellat proprie loquendo sed improprie sc̄ naturam que
subiacet intentioni generis vel speciei.

¶ Tertia. Termin⁹ singularis significans rem existentē appella-
lat vnā rem tantū. vt Socrates currit. ibi socrates appellat se tā-
tum existentē. Sed termini ficti singulares non appellant. vt hec
chimera. et cōsiles termini. q̄ non significant rem existentem.

¶ Quarta. Termin⁹ cōmunis appellat plura supposita vel ad-
minus aptus natus est appellare ea. vt cū dicit homines currunt
ibi homines appellat plura supposita homis in actu. S; ibi ho-
mo currit. ibi hō appellat aptitudie plura supposita homis esse

Paruorum logicalium

¶ Quinta et cōmūis sūm modernos Qu oēs termini sequentes vba que sēant act^o aīe cōstructi cū eis tanq̄ terminantes transitū eorū appellāt rōnes sūm quas sēant ea que sēant. Si vō pcedāt illi termini nō sic appellāt illas rōes. Isto mō illa concedit Deū trīnū et vnum Aristoteles cognouit. hec autē negatur Aristoteles cognouit deum trīnum et vnum. q̄ ignorauit rationem trīnitatis in deo Rem autē que est trīna eōna cognouit. Pari modo ista concedit Papam Buridanus percussit. Et hec negatur Buridanus papam percussit. q̄ rem que fuit papa ante papatus percussit. Sed sub ista ratione qua papa fuit et tempe papatus non percussit.

Incipit Tractatus de p̄batione p̄positionum.

Terminorū alius immediat^o alius

immediatus. Immediat^o est terminus ratione cuius p̄positio probari non pōt/ vt sunt termini singulares et vba substantiua Sum sūo exīsto. Et ergo cuz dicitur Johannes est. ista p̄positio non p̄bat neq̄ ratione huius nomis. Johannes q̄ etiā huius verbi est. quia ambo termini sunt immediati. Termin^o autē mediatus est ratione cuius p̄positio pōt probari. Et est triplex: Resolubilis officialis et exponibilis.

Resolubilis Est quilibet termini

mus cōis ratione cuius p̄positio p̄bati potest p̄ duas p̄positiones. Quartū p̄ma sic sumit. q̄ loco termini cōmūnis in ea positi ponatur terminus discretus. Sed secunda sic sumitur q̄ ille terminus cōmūnis in sc̄da p̄positione p̄dicet de tali termino

Opusculum

discreto. ut homo currit. que sic probatur / hoc currit / et hoc est
homo igitur homo currit. A pte predicati sic pbat. Homo est hoc et
hoc currit igitur homo currit. Et hmoi pbatio etiam potest fieri
in obliquis sicut in recto tam in singulari q̄z in plurali.

Officialis terminus Est qui im-

portat aliquod officium circa ppdem. Et sunt termini con-
cernentes actum anime. ut scire/intelligere/ imaginari/et dubita-
re et sex modi facientes ppositionem modalem/ ut possibile contin-
gens/impossibile/necesse/verum et falsum. Et ratioe istoru termino-
ru ppositio pbat officialiter. ut hominem currere est possibile. que
sic pbat. Hec est possibilis homo currit que precise significat ho-
minem currere/ igitur hominem currere est possibile. Pariformiter fiet
probatio in alijs modalibus. Scio deum esse sic pbatur officialiter
Hec ppositio scita est a me deus est que precise seu adequate sig-
nificat deum esse/ igitur scio deum esse.

Exponibilis terminus Est qui

libet terminus ratioe cuius ppō habet duas exponētes
vel plures cum quibus cōvertit ppō. ut sunt signa vltia affirmati-
ua/compositiua et suplatiua/signa exclusiua reduplicatiua excepti-
ua totum/infinitum et hmoi/incipit/definit/aliud nonidem.

Propositio exponibilis Est p-

positio habēs obscurū sensus expositiōe indigentē pp/
ter aliquod sintategorema explicite in ppōe positū vlt iplicite in aliq̄
dictiōe inclusuz. ut si he ppōes hō incipit esse. Leo est fortissimū
aiatū r cōsiles. de illis em̄ principat̄ ptinet tractare adhunc trac

Paruonulogicalium

tatum qui noiatur fm aliquos tractatus exponibilium.

Xopositio ratiōe signi uniuersalis affirmatiui

salis affirmatiui exponit p duas ppōes. Quarū priā sic sumit q̄ simp̄r deponat signū v̄le affirmatiuū. S; sc̄da sic sumit. Quā priō ponat signū v̄le negatiuū post hoc verbū substantiuū est / post hoc totū qd̄ distribuā a tali signo v̄le affirmatio ⁊ hoc in recto. post hoc li quin / post hoc relatiuū in eodē casu in quo ponebat talis termin⁹ in exponibili ppōe / post hoc om̄e illud qd̄ distribuā a tali signo v̄le affirmatio. Et debet maxie respici restrictio ⁊ ampliatio in exponētib⁹ ppōib⁹. Exm̄. quilibet hō est vir. q̄ sic exponit. hō est vir / et null⁹ est hō mascul⁹ qui ip̄e sit vir. Aliū exm̄. Quilibet hō est mortur⁹. q̄ sic exponit. hō est mortur⁹. ⁊ null⁹ est v̄l erit hō mascul⁹ quin ip̄e sit morturus. h̄ac tñ v̄lez quidā nō p̄bāt exponiblr / putātes eius exponētes esse obscuriores exposita.

Xopositio ratiōe comparatiui

gradus exponit p tres exponentes sic q̄ in duab⁹ priāmis positiu⁹ illius comparatiui p̄dicet de rebus comparatis. S; in terciā gradus equalitatis abneget de re excessa. vt Homo est fortior asino. que sic exponit: homo est fortis et asinus est fortis et nihil quod est asinus est ita forte sicut homo / igitur Homo est fortior asino. Vel sic / homo est fortis et asinus est fortis / et nullus est asinus ita fortis sicut homo / igitur homo est fortior asino.

Xopositio ratiōe superlatiui

gradus exponitur p tres exponētes sic q̄ in priāmis duabus positiuis istius superlatiui p̄dicetur de rebus comparatis

Opusculum

Sed in tertia gradus superior. i. comparatiuus illius positui vniuersaliter negetur de re excessa. et hoc negative exponendo suplatiuum. Sed positue. i. affirmative exponendo ppositionem ratione suplatiui / tunc gradus superior vniuersaliter affirmet de re excedente. **Exm** primi vbi superlatiuus negatiue exponitur. Socrates est fortissimus hoim. Socrates est fortis / et omnes homines sunt fortes / et nullus homo alius a socrate est fortior socrate / ergo socrates est fortissimus hoim. Affirmatiue sic Socrates est fortis / et omnes homines sunt fortes / et socrates quolibet alio homine a se est fortior / igitur socrates est fortissimus hominum.

Signa exclusiua sunt tantum so

lū dicitur at cū suis cōpositis. vt tantūmō solummō. ratione quorū ppō exclusiua in qua signū exclusiua tenet exclusiue et gratia alicuius exponit p duas exponentes quatuor pua est pua cens exclusiue. Est autē pua cens exclusiue illa ppō que manet de pto signo exclusiua. Sed scda sic sumit q ista negatio nihil remouet alicuius ab isto termino cui addit signū exclusiua. vt **Exm** hō currit. que sic exponit. hō currit / et nihil aliud ab hoie currit. Tenet etiam signū exclusiua gratia pluralitatis. et tūc in scda exponente ponit plures vel plura sū exigentiam cōgruitatis. vt **Tantum** octo sunt partes orationis. que sic exponit **Octo** sūt partes orationis et non plures qz octo sūt partes orationis / ergo tūc octo sunt partes orationis Tenent etiam ista signa exclusiua exclusiue. et hoc qn ponunt post subiectū et ante predicatū in pposi. vt **homo** tūc currit. que sic exponit. homo currit et nihil aliud facit qz currit / ergo homo tantum currit.

Paruorum logicalium

Signa exceptiua sunt preter pre-

terq̄ et nisi. Et dicuntur exceptiua / quia excipiunt partem a toto. Et pars extra capta est dictio sequens signū exceptiui. Et totū a quo fit exceptio est subiectum principale distributū in propositione categorica vniuersali. Et propositio ratione istorū signorū exceptiuorū exponitur per duas exponentes. ut ista Omnis homo preter sorte currit. sic exponit. Sortes non currit et omnis homo alius a sorte currit. Alij tamen eam exponunt per tres exponentes hoc modo. Omnis homo qui non est sortes currit / et sortes est homo / et sortes non currit / igitur omnis homo preter sorte currit. Aliud exemplū. Omne animal preter hominē est irrationale. Omne animal quod non est hō est irrationale / omnis hō est animal / et nullus hō est irrationalis. primum est facilius / scdm magistralius.

Propositio ratione incipit et de-

finiit exponit per vnā disiunctiua cōpositā ex duabus cōplatiuis. ut patet in exemplis. ut hec propositio hō incipit esse / sic exponit. hō nūc est / et immediate ante hoc nō fuit. Vel hō nūc nō est et immediate post hoc erit. Sed propositio de desinit sic exponit. ut hō desinit esse homo nunc est et immediate post hoc non erit. vel homo nunc non est et immediate ante hoc fuit.

Propositio ratione differt Ali-

us alia aliud / et nonidem exponitur. Ratione autem illi differt et alius alia aliud exponunt per tres exponentes / quarum prime due sunt propositioes de est secūdo adiacente formate per istā differentia. Et in tertia vnū differēs negat ab alio. ut homo differe

Opusculum

ab asino. sic exponit. hō est et asin⁹ est / et hō non est asinus / igitur hō differt ab asino. Similiter illa Sortes differt ab homie. sic exponit. Sortes est et homo est / et sortes nō est hō. igitur sortes differt ab hoie. S; ppō rōne li nonidē exponit per duas ppōes / isto modo hōmo est nonidē asino. homo est / et homo non est asinus / ergo hō non est idem asino. Et li nonidem dicit diversitatē rerum tam existentū q̄ non existentium generaliter loquendo. Alietas autē et differentia solum cadit inter res existentes.

Igna reduplicatiua sunt que

imponunt rationē s; quā aliquid alicui conuenit ut sunt inquantū s; q̄ hōmō / ea ratione et consimilia. Et hec signa cū ponant in ppōe et tenent reduplicatiue faciūt eam reduplicatiuam et exponibilem. ut Omnis homo inquantū rationalis est risibilis. Preiacens autē in ea est ppositio que manes demptis signo reduplicatiuo et termino cui additur s; reduplicato. Et exponit per quatuor exponentes. ut Omnis homo inquantū rationalis est risibilis. que sic exponitur. omnis homo est risibilis / omnis homo est rationalis / omne rōnale est risibile / si aliqd est rōnale ipm est risibile

Repositio ratione Infinitus

dupliciter exponit / q; ly infinitū potest capi categorice matice. et sint ategorematicē. Kategorematicē est terminus cōmūnis quantitātē rei significans. Sint ategorematicē et tunc non significat quantitātē rei sed qualiter se habet subiectū i ordine ad pōtēcatū. Et qualitercūq; capiatur ppō rōne li infinitū exponitur. Si kategorematicē / tunc exponit per vnā coplatiuā cuius prima

Paruorumlogicalium

pars affirmat predicatū de subiecto sumpto sub aliqua quantitate cōtinua vel discreta. et sc̄da negat tale p̄dicatū inesse subiecto. ut Infiniti hoies currunt/ sic exponit̄ Aliqui hoies currunt/ et non sunt tot quin plures currunt igit̄ infiniti hoies currunt. Si sint a categorematice capitur tunc pp̄ō ratione eius exponit̄ p̄ vnā copulatiuā cuius p̄im̄ pars affirmat quantitātē de subiecto/ et sc̄da negat terminū quātitatis sue. ut Linea est infinita sic exponit̄ Linea est q̄nta et nō habet terim̄ sue q̄ntitatis/ igit̄ linea est infinita.

Ortus dupl̄r capi potest Pri^o

mo modo categorematice / et hoc dupliciter. Vno modo om̄i pro illo quod habet partes. Alio modo ut valet intantū sicut p̄fectum. Secundo sin̄ categorematice put̄ includit signum distributiuū quelibet. ut ibi Totus sortes est minor sorte. id est quelibet pars sortis est minor sorte. Et ista p̄positio Totus sortes est minor sorte sic exponitur/ sortes s̄m qualibet eius partē integram est minor sorte. Et q̄n totum capitur categorematice tunc hec p̄positio concedit̄ Totū quod est in mūdo est in oculo meo/ ponendo q̄ minia festuca sit in oculo meo. Et isto modo non est terminus exponibilis sed potius resolubilis.

Incipit tractatus Consequentiarū.

Consequentia est oratio h̄is

antecedens et consequens cum nota consequentie.

Est autem nota cōsequentie ergo/ ideo/ igitur. Et dividitur in materialē et formālē. Formalis cōsequentia est que tenet in oibus terminis cōsistit forma arguēdi retenta. Et dicitur formalis. q̄ habet

Opusculum

suam sequelaz gratia forme. Materialis aut est que non tenet in
oidus terminis cōsimili form a arguendi retenta. Et sic dicit. quia
tenet gratia materie certorū terminorū et non forme arguendi. Et
varij modi arguendi ex regulis sequentib⁹ colligi possunt. ¶ Pri
ma regula in omni cōsequentia bona et formali ex opposito cōtra
dictorio cōsequētis sequit^r oppositū cōtradictoriū antecedente. vt
sic arguendo Homo currit igitur homo mouet. Ista cōsequentia
est bona. quia opposita cōtradictoriū cōsequētis est hec Nullus
homo mouetur. ex quo sequitur oppositum antecedentis scz
nullus homo currit.

¶ Secūda. In omni cōsequentia bona et formali oppositū cōtra
dictoriū consequētis repugnat aīcedenti eiusdē consequētie. vt
hec consequētia est bona Homo currit igitur homo mouet qⁱ op
positū consequētis qd est Null⁹ homo mouet repugnat huic an
tecedenti homo currit. qⁱ non pōt cum eo stare in veritate. Et he
due prime regule sunt mensure omnis enthymematice consequen
tie vbi ex simplicia antecedēte infertur simplex consequens.

¶ Tercia. Quicquid sequit^r ad consequens alicuius bone conse
quentie et formalis etiā sequit^r ad aīcedens eiusdem cōsequentie.
Cui correspondet hec regula Quicqd antecedit aīcedens antece
dit etiā et consequēs. vt bene sequitur Homo est ergo animal est/et
animal est ergo corpus est. Quicquid nunc sequitur ad illam animal
est/sequitur etiam ad illam homo est.

¶ Quarta. Arguendo a primo ad vltimum cum debitis circum
stantijs affirmative et negative/ si fuerit negativa essentialis/ est
bona cōsequentia. De affirmatiuis patet in priori negta. De nega

Paruonumlogicalium

tiuis sic sequit̄ bene homo est animal et animal non est lignum igitur homo non est lignū. Est aut̄ ppō negatiua essentialis ubi p̄dicatū negatur de subiecto aliquo sic q̄ pro nullo supposito potest ei conuenire. vt animal non est lignum.

¶ Quinta. Arguendo a particulari ad suam indefinitam affirmative et negatiuam cum debitis circūstantiis p̄prietatū logicaliū valet consequentia et e contra. vt sequitur bene Quidā homo currit igitur homo masculus currit. et e contra homo masculus currit igitur quidam homo currit.

¶ Sexta. Arguendo a cōuertibili ad cōuertibile est bona consequentia tam in p̄positionib⁹ q̄ terminis. In p̄positionib⁹ patuit per exemplū in regula p̄cedenti. In terminis sic homo currit igitur risibile currit. vel homo currit. igitur animal rationale currit.

¶ Septima. Arguendo ab exponentib⁹ ad expositam/et descendentibus simul symptis ad descensam et e contra est bona consequentia. Ratio est quia arguit̄ a cōuertibili ad cōuertibile.

¶ Octaua. Arguendo ab inferiori ad superius affirmative et sine distributione superioris est bona consequentia. vt homo currit/igitur animal currit. Et hec regula tenet veritatē in terminis p̄sonaliter capta. nō aut̄ materialiter vel simpliciter maxie quando est suppositio simplex p̄ priuationē suppositiōni. Ideo nō sequit̄ in suppositōe materiali. Corpus est generis neutri/ ergo substantia est generis neutri. Et non sequit̄ in suppositione simplici. Hō est spēs sp̄cialissima/ igitur animal est spēs sp̄cialissima. Et circa istam regulā nota q̄ numer⁹ minor est superior ad numerū maiore et numer⁹ maior est inferior. Ideo sequitur bene Ille habet centū ergo habet decem. tenet

Opusculum

consequentia ab inferiori ad superius affirmatiue.

¶ Nona. Ab inferiori ad inferiori in negativis simpliciter. Et in affirmatiuis cum distributione superioris et constantia subiecti valet consequentia. *Er̄m p̄mi.* Nullū animal currit/igitur nullus homo currit. *Er̄m sc̄di.* Omne animal currit/et homo est/igitur ois hō currit.

¶ Decima. Ab est tertiū adiacente affirmatiue de predicato non ampliativo ad secundū adiacens est bona consequētia. ut sequit̄ bene homo est albus igitur homo est. Sed non sequit̄ homo est mortuus igitur homo est. Et istam regulā concedunt quidā tantum in predicatis accidentalibus de accidenti cōmuni. secus aut̄ de p̄p̄io. nec predicatis essentialib⁹. Ob id dicunt q̄ bene sequit̄ homo est albus ergo homo est. Sed non sequit̄ formaliter. homo est risibilis ergo homo est. nec sequitur homo est animal ratio. nale ergo homo est.

¶ Undecima. Ab exclusiua affirmatiua ad eius uniuersale affirmatiua et e contra in terminis transpositis est bona cōsequentia. ut Tantū animal rationale est homo igit̄ ois homo ē animal rōnale. Et ratio regle est q̄ termini in vtr̄sq̄ eodē mō regl̄ter supponūt.

¶ Duodecima. Ab exclusiua in qua ponitur signū exclusiui gratia pluralitatis/ad p̄positionē in qua omnes tenetur collective in terminis transpositis est bona consequētia. ut sequitur bene. Tātam quinque sunt uniuersalia/ergo omnia uniuersalia sunt quinque. Et est eadem ratio sicut in precedenti regula.

¶ Tredecima. Arguendo ab exclusiua affirmatiua ad suū preiacens. i. preiacentem p̄positionē est bona consequentia. ut sequitur bene Tantū homo currit. igitur homo currit.

Paruorum logicarum

- ¶ Decima quarta. Arguendo ab excepta negata ad exclusiua affirmatiua formatam de pte extra capta est bona consequentia. vt bene sequit. nullu aial pter hoiem est ronale. igitur ho est ronalis.
- ¶ Decima quinta. Arguendo ab excepta affirmatiua ad exclusiua negatiua formatam de pte extra capta est bona consequentia. vt omne ens pter deū est creatura ergo tantum deus non est creatura.
- ¶ Decima sexta. Arguendo ab exclusiua affirmatiua ad exceptiua negatiua. et ab exclusiua ad negatiua exceptiua affirmatiua est bona consequentia. Exm pmi Tantū hō ē risibilis/igitur nihil pter hominē est risibile. Exm scdi Tantū homo est irrationalis ergo omne animal pter hominem est irrationale.
- ¶ Decima septima. Arguendo ab actiua ad passiuā cum debitis circumstantiis est bona consequentia. vt Lego lectionem/ ergo lectio legitur a me. Video Jonnē/ igitur Joannes videtur a me. Deus creat/ergo aliquid creatur. et non debet inferri hec. Deus creat. q̄ antecedens esset verum et consequens falsum.
- ¶ Decima octaua. Arguendo ab inferiori ad superius cum istis verbis incipit et desinit/differt/alind/nomidē non valet consequentia. vt non sequitur Homo incipit esse albus ergo incipit esse coloratus. Et non valet sic arguendo. Hō differt ab asino igit differt ab aiali Et rō regle ē q̄ arguit ad inferiori ad superius cū distribuēde
- ¶ Decima nona. Arguendo ab vna ppōe equipollenti ad aliam equipollentem est bona consequentia. vt Vis homo currit igitur nullus homo non currit. vel non quidā homo non currit. Et ratio regule est/ quia arguitur a conuertibili ad conuertibile.
- ¶ Vigesima. Arguendo a conuersa ad conuertentem et non eodē

Opusculum

tra est bona cōsequētia. ut sequit̄ bene. Om̄is homo est animal ergo quōdā animal est homo. Sed non sequit̄ econtra a cōuertente ad cōuersāz. ut Quoddā albū est homo igit̄ ois homo est albus. ubi arguit̄ a cōuertente ad cōuersāz in cōuersiōe per accidens.

¶ Vigesima p̄ua. Arguendo a subalternante ad subalternatam est bona cōsequētia seruatis debitis cōditiōib⁹ / sed non econtra ut sequit̄ bene. Ois homo est animal igit̄ quōdā homo est animal. Sed non sequit̄ econtrario arguēdo in non necessarijs p̄dicatis. ut quōdā homo est albus / igit̄ om̄is homo est albus. Etiam non sequit̄ Nulla p̄solationis est subiectum in donato. igit̄ p̄solationis nō est subiectū in donato / quia in p̄ima p̄solationis supponit̄ p̄sonaliter distributive. in sc̄da supponit̄ simpliciter. igit̄ illa que est vera subalternata. sc̄z Aliqua p̄solationis non est subiectū in donato.

¶ Vigesima sc̄da. Arguendo ab affirmatiua de p̄dicato infinito ad negatiuā de p̄dicato finito. Et arguendo ab affirmatiua de p̄dicato finito ad negatiuā de p̄dicato infinito est bona cōsequētia. Er̄m p̄imi homo est non iustus / igit̄ homo non est iustus. Er̄m sc̄cundi homo est iustus igitur homo non est non iustus.

¶ Vigesima tertia. A diuisis ad coniuncta et econtra seruatis debitis circūstantijs et conditionibus valent arguētia. Er̄m p̄im⁹ Joānes est homo et Joānes est albus / igitur Joannes est homo albus. Er̄m sc̄cō Joannes est albus homo igitur Joānes est albus et Joannes est homo.

¶ Vigesima quarta. Nomina et verba debite transposita faciūt in p̄positionibus bona argumenta. patet in cōuersiōibus p̄positionū. sequit̄ bene Nullus homo currit / igitur nullū currens

Paruumlogicalium

est homo. Item homo currit igitur currens est homo.

¶ Vigesima sexta. Ab amplo ad non amplū negative et cuius distributione ampli est bona cōsequentia. Exm. Nullus homo potest esse asinus igitur nullus homo est asinus. Sed arguendo ab amplo ad non amplū affirmatiue non valet cōsequentia. vt nō sequitur Omnis hō potest esse currens igitur omnis homo est currens.

¶ Vigesima septima. Arguendo a non amplo ad amplū affirmatiue et sine distributione valet consequentia. vt sequitur bene homo currit igitur homo potest currere. S; arguendo a non amplo ad amplū negative non valet consequentia. vt non sequitur. Nullus homo currit igitur nullus homo potest currere.

¶ Vigesima octaua. Arguendo debite sibi quatuor leges propositionū oppositarū est bona consequentia. vt bene sequitur sic arguendo he due propositiones opponunt cōtrarie et vna est vera igitur reliqua est falsa. sed non e cōuerso. Sic applica argumenta ad alias leges propositionum oppositarū contradictorie subcontrarie et subalterne.

¶ Vigesima nona sibi aliquos est Ad impossibile sequitur quodlibet. i. ad antecedens impossibile in bona consequentia sequitur quodlibet cōsequens tam verū q̄s falsus vt ad hanc propositionē homo est asinus sequitur illa vera homo est aial ab inferiori ad superius etiam sequitur illa falsa homo est rudibilis a cōuertibili ad conuertibile. De bonitate tamē istius consequentię patet p Petrū Hispanū in suo octauo tractatu summularū vbi sentit contrariū q̄ ad impossibile non sequitur quodlibet formaliter sed ratione impossibilitatis. et hoc est verius.

¶ Trigesima et quodammodo vniversalis regula ad omnes p̄s

Disputulum

cedentes est ista. In omni consequentia bona et formali impossibi-
bile est antecedens esse verum sine consequente .i. antecedens in
bona et formali consequentia non potest esse verum quin etiam
consequens sit verum.

Equuntur modi arguendi in ypoteticis. Et primo in Conditionalibus.

¶ Et prima regula est talis. Arguendo a tota conditionali cum
positione antecedentis ad positionem consequentis est bona con-
sequentia / vt Si sortes currit sortes mouet / sed sortes currit igitur
sortes mouet. Et hec regula si conuertitur non valet consequentia.

¶ Secunda. Arguendo a tota conditionali cum destructiue consequentis
ad destructiue antecedentis est bona consequentia. vt sequitur bene si
sortes currit sortes mouet. sed sortes non mouet ergo sortes non
currit. Et si conuertitur regula non valet argumentum seu consequentia

In copulatiuis.

¶ Tertia regula. Arguendo a tota copulatiua ad quamlibet eius
partem diuisis vel coniunctim est bona consequentia. Exemplum vbi
diuisim. Homo est animal et deus est. igitur homo est animal vel igitur
deus est. Exemplum vbi coniunctim homo est animal et deus est / igitur
homo est animal et deus est.

¶ Quarta regula. Arguendo a parte copulatiue ad totam co-
pulatiua non valet formaliter consequentia. vt non sequitur homo
est animal. igitur homo est animal et lapis est lignum.

In disiunctiuis.

L. IV. m. 24.

